

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/200121,Z-Archiwum-IPN-list-Boleslaw-Budicza-z-Kozielska-ofiary-Zbrodni-Katynskiej.html>
05.05.2024, 05:49

Z Archiwum IPN - list Bolesława Budicza z Kozielska, ofiary Zbrodni Katyńskiej

W związku z przypadającym dziś Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej chcielibyśmy przypomnieć że wśród darowizn przechowywanych w Oddziałowym Archiwum IPN w Białymstoku znajduje się m.in. zbiór rodzinnych pamiątek po Bolesławie Budyczu przedwojennym nauczycielu i społeczniku, a wśród nich jego ostatni list z sowieckiego obozu w Kozielsku. Archiwalia zarejestrowano pod sygnaturą IPN Bi 757/1.

bratry; kochani.
Pisaciu was do was adres jest napennungny. Nie
kmem gadue jest Piotrus i Gena. Nyslo my ducam
i wocam nie daze mi spokyn. Tam ncam nie
moga spai i zdwa na drciu mysl o mij staje
se. Stranungny. Ja jostem zym i drow.
Kradzy stajam was powadomio o mme
Piotrusia jest to jest masline. Jeli Gena
zostata u Machach to za ucelny ceni stary
ci su ja zciagnas do siebie. Jeli jest
Piotrus na mojsen to komsim mmoim
praso go by Genucu zabrai do siebie
jaknajprzej. Gena praso powadomio gdu
jostem. Miel su o mme nie martos, med
spredaje moje feterno, ptanca i gamtany
i rtesz wcel zye nim woces. Nam
wadryjs woci na Gwardas. Kros u
wene okolice i dlatez praso zciagnas Genu
jeli zostata u Machach. Jeli na Gwardas
nie woces. to osmilam sis prasio Piotrusa
a jeli go mmoia to was o pryscane mi
druych Haryd lutan (18 nr) cy truwikon

bratry; kochani.
Pisaciu was do was adres jest napennungny. Nie
kmem gadue jest Piotrus i Gena. Nyslo my ducam
i wocam nie daze mi spokyn. Tam ncam nie
moga spai i zdwa na drciu mysl o mij staje
se. Stranungny. Ja jostem zym i drow.
Kradzy stajam was powadomio o mme
Piotrusia jest to jest masline. Jeli Gena
zostata u Machach to za ucelny ceni stary
ci su ja zciagnas do siebie. Jeli jest
Piotrus na mojsen to komsim mmoim
praso go by Genucu zabrai do siebie
jaknajprzej. Gena praso powadomio gdu
jostem. Miel su o mme nie martos, med
spredaje moje feterno, ptanca i gamtany
i rtesz wcel zye nim woces. Nam
wadryjs woci na Gwardas. Kros u
wene okolice i dlatez praso zciagnas Genu
jeli zostata u Machach. Jeli na Gwardas
nie woces. to osmilam sis prasio Piotrusa
a jeli go mmoia to was o pryscane mi
druych Haryd lutan (18 nr) cy truwikon

moje luty rosleciaty, sis) jedur pars cypny
belbrny, cypie szarpety fry onuce, sial
skanec i eos cieptego ped ptasos (sotr)
damaoram ze tycho kowera jeli na
gwardas nie woces. Jenece rar bragam
o pence Genucu i miel ana spredaje
co sis da by moysa pncaje nim woces.
Praso praso moj adres Piotrusion i Genucu
i wrysey rarem pence jaknajprzej.
Je mmo rarem jest p. Sokotowski i dypletor
rozniak Proszy pomadomio p. Sokotowski.
Hybaecce ze do was pinc o tych
sprawach - u pryscane wyagrodze.
Moj adres:
C.C.C.P. (Kaja) Zopod Kozecobch
Соломенской остраницы
№ нормобану друк № 12
Byger. Borecudab Hambebur
Jenece rar proke nie opusce Genucu. Dwa kras
potnelnye majstichy, opreca - u pryscane wyagrodze.
Cekam na nadowosi. Celyc was kuythid Bol.

moje luty rosleciaty, sis) jedur pars cypny
belbrny, cypie szarpety fry onuce, sial
skanec i eos cieptego ped ptasos (sotr)
damaoram ze tycho kowera jeli na
gwardas nie woces. Jenece rar bragam
o pence Genucu i miel ana spredaje
co sis da by moysa pncaje nim woces.
Praso praso moj adres Piotrusion i Genucu
i wrysey rarem pence jaknajprzej.
Je mmo rarem jest p. Sokotowski i dypletor
rozniak Proszy pomadomio p. Sokotowski.
Hybaecce ze do was pinc o tych
sprawach - u pryscane wyagrodze.
Moj adres:
C.C.C.P. (Kaja) Zopod Kozecobch
Соломенской остраницы
№ нормобану друк № 12
Byger. Borecudab Hambebur
Jenece rar proke nie opusce Genucu. Dwa kras
potnelnye majstichy, opreca - u pryscane wyagrodze.
Cekam na nadowosi. Celyc was kuythid Bol.

Pisane gohu koto
1907

Pisane gohu koto
1907

- 059/2
 мая 1940 года

гор. Москва

НАЧАЛЬНИКУ КОВЕЛЬСКОГО ЛАГЕРЯ ВОЕННОПЛЕННЫХ
 ОТ ЛЕЙТЕНАНТУ ГОСУДАРСТВА БЕЗОПАСНОСТИ -
 тов. КОРОЛЕВУ.
 гор. Ковельск, Смоленской обл.

С получением сего немедленно надлежит в г.г. Смоленск
 в распоряжение начальника ГУКВД по Смоленской области ниже-
 перечисленных военнопленных, содержащихся в Ковельском
 лагере:

1.	ЧЕРНИКОВ Клавдия Сидоровича, 1882г.р.	дело П-1352
2.	БУДИЧ Болеслава Натвеевича, 1913г.р.	183
3.	БЕЖАНОВИЧ Александра Петровича, 1907г.р.	827
4.	САЛЕНКО Александра Моисеевича, 1914г.р.	194
5.	ТАЛЫНСКОГО Ромульда Романовича, 1903г.р.	84
6.	ДИВЕР Вильгельма Исифовича, 1904г.р.	916
7.	БРАНДАН Геронима Зукновича, 1896г.р.	1677
8.	МОЛЛИНГЕР Рудольфа Якубовича, 1912г.р.	864
9.	ШЕР Ивана Давыдовича, 1910г.р.	1590
10.	ПОДГУЩЕЦ Станислава Станиславовича, 1905г.р.	4785
11.	РУЧИНСКОГО Кароль Гаврилович, 1882г.р.	4775
12.	ЗАРАВСКОГО Кароль Михайловича, 1889г.р.	1280
13.	ВОНСОВСКОГО Эльма Эваристовича, 1880г.р.	1350
14.	ШУБИНСКОГО Юсифа Теодоровича, 1897г.р.	4877
15.	ЯРЕМЕНКО Эльма Леоновича, 1910г.р.	897
16.	НАДЛОСКОГО Петра Генриховича, 1909г.р.	153

594 2.-

17.	БУДИ Владимир Иванович, 1917г.р.	дело П-928
18.	КОВЕЛЬСКОГО Ивана Львовича, 1918г.р.	2488
19.	НОВАН Гетольда Гавриловича, 1917г.р.	4642
20.	ЧАПЫНСКОГО Клементя Александровича, 1907г.р.	4916
21.	СКИНДЕР Петра Викентьевича, 1915г.р.	211
22.	ПРИЦКА Владимир Владиславовича, 1919г.р.	847
23.	БОРИНСКОГО Станислава Станиславовича, 1917г.р.	1132
24.	КОСЦА Марьяна Болцеховича, 1915г.р.	938
25.	СИЛЕНСКИ Ивана Косиновича, 1918г.р.	4904
26.	ЖИРАНСКОГО Станислава Ивановича, 1914г.р.	736
27.	КУБЕЛЬ Тадеуза Косиновича, 1913г.р.	3034
28.	ГРИНБЕРГ Владислава Львовича, 1914г.р.	750
29.	МЬЕВСКОГО Картина Станиславовича, 1916г.р.	4601
30.	ТЕНКА Генриха Болославовича, 1914г.р.	388
31.	ВАРКАЛ Людвиг Францовича, 1911г.р.	3059
32.	ЗАРАВСКОГО Тадеуза Викентьевича, 1916г.р.	202
33.	ЭЛТ Гугоста Косиновича, 1913г.р.	17
34.	КОПИНСКОГО Мечеслава Вацлавовича, 1915г.р.	205
35.	ОПАЧ Викентия Гавриловича, 1914г.р.	1586
36.	ШЕНДАН И. рьяна Гавриловича, 1905г.р.	4773
37.	ВОТЧАСКОГО Сигизмунда Гавриловича, 1914г.р.	929
38.	КОШЕВИЧ Станислава Яновича, 1916г.р.	885
39.	ТУШЕВСКОГО Андрея Ерониславовича, 1920г.р.	871
40.	ВОТЧАС Виктора Станиславовича, 1893г.р.	1587
41.	ПЕРСОНСКОГО Юсифа Антоновича, 1903г.р.	4422
42.	ГОДЛЕСКОГО Тадеуза Гинцентовича, 1916г.р.	810
43.	КОШЕВСКОГО Адама Карловича, 1910г.р.	881

- 059/2
 мая 1940 года

гор. Москва

НАЧАЛЬНИКУ КОВЕЛЬСКОГО ЛАГЕРЯ ВОЕННОПЛЕННЫХ
 ОТ ЛЕЙТЕНАНТУ ГОСУДАРСТВА БЕЗОПАСНОСТИ -
 тов. КОРОЛЕВУ.
 гор. Ковельск, Смоленской обл.

С получением сего немедленно надлежит в г.г. Смоленск
 в распоряжение начальника ГУКВД по Смоленской области ниже-
 перечисленных военнопленных, содержащихся в Ковельском
 лагере:

1.	ЧЕРНИКОВ Клавдия Сидоровича, 1882г.р.	дело П-1352
2.	БУДИЧ Болеслава Натвеевича, 1913г.р.	183
3.	БЕЖАНОВИЧ Александра Петровича, 1907г.р.	827
4.	САЛЕНКО Александра Моисеевича, 1914г.р.	194
5.	ТАЛЫНСКОГО Ромульда Романовича, 1903г.р.	84
6.	ДИВЕР Вильгельма Исифовича, 1904г.р.	916
7.	БРАНДАН Геронима Зукновича, 1896г.р.	1677
8.	МОЛЛИНГЕР Рудольфа Якубовича, 1912г.р.	864
9.	ШЕР Ивана Давыдовича, 1910г.р.	1590
10.	ПОДГУЩЕЦ Станислава Станиславовича, 1905г.р.	4785
11.	РУЧИНСКОГО Кароль Гавриловича, 1882г.р.	4775
12.	ЗАРАВСКОГО Кароль Михайловича, 1889г.р.	1280
13.	ВОНСОВСКОГО Эльма Эваристовича, 1880г.р.	1350
14.	ШУБИНСКОГО Юсифа Теодоровича, 1897г.р.	4877
15.	ЯРЕМЕНКО Эльма Леоновича, 1910г.р.	897
16.	НАДЛОСКОГО Петра Генриховича, 1909г.р.	153

594 2.-

17.	БУДИ Владимир Иванович, 1917г.р.	дело П-928
18.	КОВЕЛЬСКОГО Ивана Львовича, 1918г.р.	2488
19.	НОВАН Гетольда Гавриловича, 1917г.р.	4642
20.	ЧАПЫНСКОГО Клементя Александровича, 1907г.р.	4916
21.	СКИНДЕР Петра Викентьевича, 1915г.р.	211
22.	ПРИЦКА Владимир Владиславовича, 1919г.р.	847
23.	БОРИНСКОГО Станислава Станиславовича, 1917г.р.	1132
24.	КОСЦА Марьяна Болцеховича, 1915г.р.	938
25.	СИЛЕНСКИ Ивана Косиновича, 1918г.р.	4904
26.	ЖИРАНСКОГО Станислава Ивановича, 1914г.р.	736
27.	КУБЕЛЬ Тадеуза Косиновича, 1913г.р.	3034
28.	ГРИНБЕРГ Владислава Львовича, 1914г.р.	750
29.	МЬЕВСКОГО Картина Станиславовича, 1916г.р.	4601
30.	ТЕНКА Генриха Болославовича, 1914г.р.	388
31.	ВАРКАЛ Людвиг Францовича, 1911г.р.	3059
32.	ЗАРАВСКОГО Тадеуза Викентьевича, 1916г.р.	202
33.	ЭЛТ Гугоста Косиновича, 1913г.р.	17
34.	КОПИНСКОГО Мечеслава Вацлавовича, 1915г.р.	205
35.	ОПАЧ Викентия Гавриловича, 1914г.р.	1586
36.	ШЕНДАН И. рьяна Гавриловича, 1905г.р.	4773
37.	ВОТЧАСКОГО Сигизмунда Гавриловича, 1914г.р.	929
38.	КОШЕВИЧ Станислава Яновича, 1916г.р.	885
39.	ТУШЕВСКОГО Андрея Ерониславовича, 1920г.р.	871
40.	ВОТЧАС Виктора Станиславовича, 1893г.р.	1587
41.	ПЕРСОНСКОГО Юсифа Антоновича, 1903г.р.	4422
42.	ГОДЛЕСКОГО Тадеуза Гинцентовича, 1916г.р.	810
43.	КОШЕВСКОГО Адама Карловича, 1910г.р.	881

Mateusza i Anny. Jak wiemy z przekazanego nam dyplomu, 13 czerwca 1936 r. ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie imienia Stanisława Konarskiego w Święcianach, nabywając uprawnienia pozwalające na nauczanie w publicznych i

prywatnych szkołach powszechnych^[2]. Wspominany wcześniej biogram podaje, że w okresie od 21 września 1936 r. do 15 lipca 1937 r. Bolesław Budzicz odbył służbę w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu i został skierowany na praktykę do 23 pułku ułanów w Postawach. We wrześniu 1937 r. objął posadę nauczyciela w Szkole Powszechnej w Gieniuncach, gdzie dał się poznać jako dobry organizator, społecznik, działacz harcerstwa^[3]. Z przekazanego nam świadectwa ślubu wiemy, że 29 czerwca 1939 r.

Bolesław poślubił Genowefę z domu Wieliczko (również nauczycielkę)^[4]. Po dwóch miesiącach otrzymał przydział mobilizacyjny do pułku kawalerii w Nowej Wilejce. Pod koniec listopada 1939 r. siostra Genowefy Budzicz - Maria Łakowicz, zamieszkała w Trokach, otrzymała jedyny znak życia Bolesława, list z obozu w Kozielsku.^[5]

List nie ma daty, jest napisany odręcznie, zawiera adres zwrotny do obozu w Kozielsku. Dzięki niezwykle czytelnemu pismu Bolesława Budzicza jesteśmy w stanie poznać nurtujące go rozterki, myśli głównie o swojej żonie i jej bezpieczeństwie, ma nadzieję wrócić „na Gwiazdkę”. Prosi rodzinę o wsparcie w postaci paczki z ciepłą odzieżą i butami, ale tylko w przypadku, gdy nie uda mu się wrócić na święta. Dodatkowo podaje informacje o innych współwięźniach: profesorze Sokołowskim i dyrektorze Woźniaku, którzy co dziś wiemy, zostali zamordowani w kwietniu 1940 r. w Katyniu.

Bolesław Budzicz figuruje na liście wywozowej NKWD nr 059/1 z maja 1940 r. (poz. nr 2) więźniów skierowanych do Katynia. Według odpisu „skróconego aktu zejścia” wystawionego 23 kwietnia 1956 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego Warszawa-Śródmieście symboliczną datę jego śmierci ustalono na 9 maja 1946 r. bez podania miejsca zgonu. Oczekiwanych wyjaśnień dotyczących okoliczności śmierci Bolesława nie przyniosły

również poszukiwania przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż.^[6] Stanisława Palenica, autorka biogramu Bolesława Budzicza w „Ostatniej drodze...” podała, że dopiero w 1991 r. Polski Czerwony Krzyż potwierdził śmierć Bolesława Budzicza w maju 1940 r. w Katyniu.

Pośmiertnie odznaczono Bolesława Budzicza Medalem za udział w Wojnie Obronnej 1939 r. i Krzyżem Kampanii Wrześniowej 1939 r.^[7]

J. Drozdowska, Oddziałowe Archiwum IPN w Białymstoku

^[1] Stanisława Palenica, Bolesław Budzicz wachmistrz podchorąży rezerwy kawalerii Wojska Polskiego, w: „Ostatnia droga Charków - Katyń - Miednoje, Stowarzyszenie Rodzina

Katyńska w Białymstoku, Białystok 1998 r., Zeszyt 25, s. 34-36. Tu warto zwrócić uwagę na różną pisownię tego samego nazwiska: Budzicz/Budzisz.

[2]
___ AIPN Bi, 757/1

[3]
___ St. Palenica, Ibidem...

[4]
___ AIPN Bi, 757/1

[5]
___ St. Palenica, Ibidem...

[6]
___ AIPN Bi, 757/1

[7]
___ St. Palenica, Ibidem...